

დენიძე საუკეთესო ნიმუში ვიქონიოთ
სახეში. ამ შემოზღუდულ მოთხოვ
ნილებას დაკმაყოფილებს ქართული
ორიგინალური და ნათარგმნი მწერ-
ლობა. რუსეთში სხვა-და-სხვა საის-
ტორიო და საპედაგოი დაწესებუ-
ლებათ აქვთ შედგენილი სიები იმ
წიგნებისა, რომლის წაკითხვასაც
უჩიევენ განათლებულ პირთა. ამ
სიაში ბევრი ისეთი წიგნები არიან
მოხსენებული, რომელიც უკვე გვაქვს
გადმოთარგმნილი: შექსპირი, ბაირო-
ნი, ჰიუგო, ვოლტერი, უორეზანდი,
ვალტერსკორი, ბურეე, მოპასანი,
კოროლენკო, შედრინი, სენკვიჩი,
გარშინ, და სხვანი. ის, რაც არის
ქართულად ნათარგმნი, სრულებით
საკმარისია ახალგაზდა ქართველის
და განათლებული კაცისთვის მათი
ფიზიონომიის, მიმართულების გასაც-
ნობლად. ლრო ფთხილად უნდა მო-
ვიხმაროთ, რომ სუსკველაფერი ცო-
ტაოდნათ მაინც გავიცნოთ და ერთს
საგანს-კი მტკიცედ დავადგეთ, რომ
რაც მას შეეხება, ოვითოული დაბე-
ჯითებით შევისწავლოთ. ამას თხოუ-
ლობს განათლების პრინციპი.

የኢትዮጵያ

„კვალის“ მიმოხილვის შესახებ.

„ავსა კაცსა ავი სიტყვა
ურჩევნია სულსა, გულსა“.

ორი წელიწადი შესრულდა, რაც
უურნ. „კვალის“ რედაქცია ამხედრ-
და „ქართველთა ამხანაგობის“ წინა-
აღმდეგ. რედაქციამ ჯერ თავის თა-
ნამშრომელთა უმართებულო წერი-
ლები ჰპექტა და ახლა-კი თვით ქ-ნ
ან. წ.-სა გამოილა შქრა (იხ. „კვა-
ლი“ № 2, 1896 წ.) ამხანაგობის
წინააღმდეგ, თუ აქამდის უყურად-
ლებოდ დავტოვეთ წინად დასტამბუ-
ლი, აზრსა და სიმართლეს მოკლებუ-
ლი, ჩვენთვის უცნობ პირთა მაერ
შეთითხნილი წერილები, ახლა არ
შეგვიძლიან არა ვთქვათ-რა ზემოთ
აღნიშნულ №-ში დასტამბულის წე-
რილის შესახებ, იმიტომ-კი არა, რომ
იმ წერილში მოიპოვებოდეს თვალ
მარგალიტი საქმის ცოდნისა და სი-
მართლისა, არა, მხოლოდ იმიტომ,
რომ იგი ეკუთვნის რედაქტორს და
იმ წერილში გამოთქმულია თითქმის
ყველა ის, რაც წინად უთქვამთ იმი-
სავე თანამშრომელთ.

ერთხელ და სამუდამოიდ უნდა გა-
მოვარკვიოთ „ამხანაგობის“ ზოგიერ-
თი საქმეების მდგომარეობაცა და
პასუხი მივცეთ იმ მექორეთ, რო-
მელნიც კუთხით კუთხემდე დაღიან
და ავრცელებდენ უმართებულო, სი-
მართლეს მოკლებულ ხმებს, რო-
გორც „ამხანაგობისა“ აგრძელვე უუ-
ნალ „მოაშბის“ შესახებ.

და „ივერია“), სამეცნიერო წერი-
ლებს შეხვდებით „მეურნეში“ (პას-
ტერზელ) და „კავლში“. ჩვენ ვასა-
ხელებთ აქ მხოლოდ რამდენსამე
წიგნს და წერილს, ხოლო მოთხოვ-
ნილების დასაქმაყოფილებლად შეგ-
ვიძლიან შევადგინოთ თან და თან-
ბით გეგმა წასაკითხი წიგნების და სტა-
ტიკების იმ გვარად, როგორც რუ-
სეთში გამოიყა ამ ბოლო დროს.

ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ
თუ ეს ჩვენი აზრი ქართული ნათარ-
გმნი და ორიგინალური ლიტერატუ-
რით აღზდა-შეწყნარებულ იქმნა, მა-
გაშინ უფრო იმატებს ჩვენს ენაზედ
ამგვარი მწერლობა. რამდენათაც
ვიცით ვაზეთებიდან, ითარგმნება
მშვენიერი წიგნი ლიპპერტის კულ-
ტურა, მზადდება მოსკოვში საისტო-
რიო წასაკითხი წიგნი. ჩვენ ვიცით
ნამდვილი წყაროდან, რომ საქართ-
ველოში აღძრულია მოზარდ თაო-
ბაში სურვილი თვითგანვითარების
შეძენისა. აი ამ მიზნისთვის საჭიროა,
რომ მათ ხელში ჰქონდეთ ქართულს
ენაზედ საუკეთესო მწერლების და
მარანიირიბის თხზულებანი. თუ ეს

ოცნება აგვისრულდა, მაშინ ჩვენი
საზოგადოება ერთსა და იმავე დროს
ცოდნასაც შეიძენს და ენასაც შეის-
წავლის. ამგვარად მომზადებული
პირი იღარ იტყვის, მაგალითად, სა-
ბანკო კრებაზედ ქართული ენა არ
მექერხებათ, ტერმინები არ ვიციო
და სხვა. რა ენაზედაც მომეტებულ
ნაწილს ჰქითხულობთ, ის ენა უფ-
რო გაკვეთილი გაქვთ. რომ ქართუ-
ლი ენა გადიქცეს საბასო ენად, სა-
კიროა მისი გამეფება და მაზედ აღზრ-
და, დამყარება გონების სალარისი.
მე აქ არ მოგახსენებთ, რამ-

ლი ამხედრდა „ამხანაგობის“ წინააღმდეგ დაუანგებულის ფარ-ხმალით ხელში. ეს დრო სწორედ ის დროა, რაც უურნალი „მოამბე“ დაიბადა და არსებობს. ით ამ გარემოებამ აუმღვრია გული „კვალ“-ელებს, სწორედ ამ გარემოებამ აურია მათ გზა და კვალი.

ქ-ნი ან. წ.-სა ბრძანებს: ქართველობა გულმხურვალედ მიეგება ტუოლისში დაარსებულ „ქართველთა ამხანაგობასა“-ო. შექმნადათ ფულითანხის შესადგენად და ამ თანხით „დიდი ძალი ხეირიანის წიგნების გამოსაცემად და ამასთანავე გვინდოლა ლაგვეტკეცებინა ყველასათვის (?), რომ ქართველებს ვაჭრობაც შეგვიძლია“-ო. მართბლია, „ამხანაგობა“ შესდგა წიგნების გამოსაცემად, მაგრამ ამ საქმის მოთავეთ ფიქრიადაც არა ჰქონიათ ამხანაგობის შედეგენა დასამტკიცებლად იმისა, რომ ქართველებსაც შეუძლიანთ ვაჭრობა, ან-კი ვისოდის უნდა დაგვემტკიცებინა, რა საჭირო იყო ეს? არა, ქალბატონო, ჩვენ მაგისთანა ღრმა პოლიტიკურობისუზე აზრებით არ ვხელმძღვანელობდით; ჩვენ უფრო

მარტივი საგანი გვებონდა აზრალ
გვინდოდა ქართულ წიგნების გამო-
ცემის საქმისათვის მკვიდრი საძირკ-
ველი ბგვეგო, რომ შემდეგში უბრა-
ლო შემთხვევის ანაბარა არა ყოფი-
ლიყო.

შემდეგ ქ-ნი ან. წ—სა გვკიცხავს,
რომ ექვსი წლის განმავლობაში მხო-
ლოდ 36 წიგნი გამოიცა.

დენათ ”აუცილებელია თვით ქარ-
თული ისტორიის და მწერლების
საფუძვლიანად შესწავლა, ამას ყვე-
ლა კარგად გრძნობს ამ ბოლო
დროს, მათი დასახელება მეტი იქნე-
ბოდა. მე იმას ვინატრი, რომ ქარ-
თული ენის წყალობით შესაძლებელ
განდევს განათლებული კაცი ევრო-
პიის სწავლა-განათლებას დაწაულის.
სასურველია ამისთვის, რომ ჩვენმა
საზოგადოებამ მიმართოს ევროპის
მწერლების გასაცნობად იმას, რაც
უკვე გაღმოლებულია ქართულად.

ა. ბ.

◆ ◆ ◆

პ რ ა რ ე ს პ რ ე ნ დ ე ნ ც ი ა .

ს. ბრეტი (ქართლი). სწორედ სამ-
წესარო მდგომარეობაშია ჩენი სოფელი
და ირგვლივ მთელი ფრთის სეთისა
სოფელებიც. აგრ ეს ორი-სამი თვეა გა-
ნუწევერლივ სწორის, რის გამოც მიწა
გაფარა და გზები სრულდად გაუდევი
გახდა, სოფელებში კეპერთველა წელის
გუბები დადგა. ჭერ იყო და ზორები
შემოდგომაზე გამედიტებულია წემპემა
ნაბა არ მისცა გლეხს, რომ წლის სარ-

მა და აღამიანთა შემბრალებელმა
გულმა მოგვიტევა ეს დანაშაული,
მაგრამ მაინც არ შეგვიძლია ცოტა-
ოდენი სიმართლე არ აღვადგინოთ
ამ მცირე შენიშვნაშიაც. ამხანაგობის
აჩსებობა მხოლოდ ხუთი წელიშ-
ლია — მეექვსეშია. ეს ერთი შეცდომა
და მეორეც ის გახლავთ, რომ გამო-
სცა 60 წიგნზე მეტი. გარწმუნებთ,
ასეა.

“შემდეგ ქ.ნი ან. წ—სა ბრძანებს:
„პირველ ორ-სამ წელიშვილს „ამხანა-
გობა“ ხალისით მოკვიდა საქმეს (კი-
დევ კარგია პირველში მაინც გექო-
ნია ხალისი, ზოგს პირველშიაც არა
აქვს იგი), ჩევნი მწერლების ნაწარ-
მოების თავის მოყრა და გამოცემა
მართლაც რომ კარგი საქმეა“ და
თუმცა «ერთობა» ძვირად ღირდა,
მაგრამ „ამხანაგობამ“, მაინც „დაიმ-
სახელი სახელი არ არის არა არის“.

კეთილი და პატიოსანი. აქ ერთად-
ერთი „ამხანაგობის“ გასაკიცხი სხვა-
ნი ის არის, რომ წიგნები „ერთობ
ძვირად“ ღირებულა. არ ვიცი ქნი-
ან. წ—სა როთი ხელმძღვანელობს,
როდესაც ბრძანებს „ამხანაგობის“
მიერ დაბეჭდილ წიგნების სიძვირე-
ზედ. რუსულ ან უცხო ენაზედ გა-
მოცემულ წიგნებთან შედარებით

არის ძეირი „ამხანაგობის“ გამოცემა
მანი, ისე უანგარიშნია რა ჯდება
თვითოვეული წიგნის დაბეჭდვა. თუ
ან ერთი ჰქონდა მხედველობაში ან
მეორე, რატომ თვით უურნალ „კვა-
ლის“ შესახებ არ აიღო იგივე ძლი-
ლი? რას გვიპასუხებდა ქნი ან. წ—
სა, რომ გვეთქვა: „სალიტერატურო
და სამეცნიერო ნახატებიანი გაზეთი
და“ ასეთ ძალაში დატეს.

առցըմնութ ֆիզնեթիք գալուղեցիտ օս-
տակ լուս. յալծ. աճ. դ. — և ան մեջ
պայմանավոր հույզուա: ա) հոմ „ամե-
նացոնա“ Ֆեյվազ յարց յալուղթէ,
անձուա ասուցիտ, յարցու յուրաքար-
հուու; բ) հոմ „ամենացոնա“ Յոհո-
նցիու մալուտ յալուղթայունու ապրուրու
(յարց յրտուա) մուսքը նախուն մո-
ցիցնուա (ամառաւ ուրց Շաբաթ Ֆինալացա
մուղթայունու պյուտ մոմացալ մոցիցնուա
անցարութիւնու; յրտս 2000 ման. լա մը-
ռցաւ 200 մ.) ց) հոմ յարուղու
Ֆիզնո օնցիցնու յ. Ըստունուա: Տա-
ճապ յալուղու մցուրու Մյուսարշնուտ
մուսկուտուա, Կըրըրիցայրուցուա լա Տեզա
այսինքապ մյուրու լուս, հաջան ხյունուտ
մյամանցին, այսու պյուտ լա ծյուլուցաւ,
հաջան լուրու օնցիցնու; լա լ) Սպ-
տացրցու մուշենու ու արուս, հոմ յար-
ուղու Ֆիզնու տուրայունու սրացուաւ առա-
շիւ ակաւատու (առեկաւ բարիւ ապ-

აქვთ გასავალი (ოთხასი ზეგნის გაყი-
დვა სათქმელი არცენი) და რუსულ
მწერალთა თხზულებანი-კი ათი-ათა-
სობით იყიდება, თუმცა მიუხედავად
ამისა, მაინც რუსული წიგნები უფ-
რო ძვირად ღირს, როდესაც ავტორ-
თაც ეძღვათ ნაწილი მოგებისა ან
ჰონორარი. იქმნება პასუხად გვით-
ხრან: მოგებას ნუ ინდომებოთ, მაგრამ
ის ძალიან შემუდრორი აზრი იქმნება.

სათ. — აზ. ბანებში იყო დაგრავებული, იყიდა და შეუდგა მამულის შემცხებას სწორედ სასიამოქნა, რომ ამისთვის მამულს ხეირანი შატონი გამოუჩნდა და მეორეს მხრით მის მაგალითიდგან ჩვენი გლეხებაცნი ბეკრს სასარგებლო რასმეს გადაღებენ.

ედილი.

სამღვდელოება და წვრილი პრე. დიტი საფრანგეთში.

იქნება მკითხველი გააკვირვოს ამ-
გვარმა სათაურმა, მაგრამ საკვირველი
აქ არა არის-რა სხვისთვის, მაგ.
ფრანგებისათვის და სხვ. ჩვენ, ქარ-
თველებს-კი ლილად უნდა გაგვიკირ-
დეს სამღვდელოების და წვრილი
კრედიტის ურთერთან დამოკიდებუ-
ლება. სამღვდელოება და ეკონომიუ-
რი კითხავი რა სამღვდელოების საქმეა
ამაზედ სჯა-ბასიო, იტყვიან. მღვდელს
ჰყავს თავისი მრევლი, ჰყავს სამწყსო,
ეკლესია აქვს და სპეციალური და-
ნიშნულება. აქვს სარწმუნოებისა და
ზნების განმტკიცება, განვითარება, ეს
მართალია, ამაზედ ვინ რას იტყვის...

ମାଘରାମ ନୃ-ତ୍ୟ ଏଗରେ ଶ୍ଵେତପ୍ରାଣଗଲ୍ପ-
ଲୀଳା ସାହୁଙ୍କାରି ସାମଦ୍ଵୟଲୋକବିନ୍ଦୁରେ ମହିନ୍ଦ-
ମେଲ୍ଲାଦେଖିବିଶା? ଏହାରେ, ଗ୍ରୈକାଶୁକ୍ରବିନ୍ଦୁ ଅମାନ୍ଦ୍ରେ
ଶାତ୍ରାନ୍ତଗ୍ରେତିନ୍ଦୁ ସାମଦ୍ଵୟଲୋକବିନ୍ଦୁରେବା,

ଏଥେ ଉପାନିଶ୍ୱାସକ୍ଷେତ୍ରମା ଉତ୍ତରିକ ବ୍ରାହ୍ମପ୍ରେଲୀ
ଏତେକାର୍ଯ୍ୟରେ ଗାହିନ୍ଦିନା ସାମନ୍ଦର୍ମୟଫୋଲା, ବ୍ୟାତ-
ଲୀଳା ଦୂରାନ୍ତବିନ୍ଦୁ ପ୍ରେଲୀରେ ତ୍ରୈ ଲାବ ନିଷ-
ନ୍ଦାବେ ସିତ୍ରୁପ୍ରେଲୀ ମଦ୍ଵୟଲୋକମା ତ୍ରୈବେ ସାମ-
ଧ୍ୟୁମୀର୍ବଳା ମନ୍ଦିରରେ, ଦୂରାପ୍ରେନ୍ଦ୍ରିୟରେ କ୍ରୂ-
ରିଲ୍ ଗଢ଼ାଶ୍ରେ ଦୂର ମିଳିଲେ ସାକ୍ଷେତ୍ରଲୋକରେ
ମନ୍ଦର୍ମୟଫୋଲାରେ .. ମାର୍ତ୍ତିତାଲୀଳା, ଶ୍ରୀଜନ୍ମବାନୀ,
ଶାରକପ୍ରମୁଖନୀଯବାନୀ, ପ୍ରମଦ୍ଵୟବିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିରବାନୀ,
ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରମଦ୍ଵୟବିନ୍ଦୁ, ଏକାପ୍ରମଦ୍ଵୟବିନ୍ଦୁ
ଏବଂ ଉପାନିଶ୍ୱାସକ୍ଷେତ୍ରରେ, ମାଘରାମ ମାତ୍ରାମ ଶ୍ରୀଜନ୍ମବାନୀ, ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମୀ

ତିର୍ଯ୍ୟକେଣ୍ଟି ମନୀରୁମ୍, ଖାଦ୍ୟ ଶାଖାମ୍ ଶାକାମ୍-
ଘରମଳିଙ୍ଗା ଏବଂ ପିନ୍ଧେବା ତ୍ୟା „ତଥା ପ୍ରାୟା-
ଦର୍ଶନ, ତଥା ଗ୍ରାୟମାରଣକ ଦା ଶାର୍କ୍ଷେବେଲି
ପ୍ରେରା ପରାମରଣ“ ମେନାର୍ଜ ବିଶ୍ଵ, ଖାଦ୍ୟ ତ୍ୟା-
ମହା ଫ୍ରିରୋଲିପି ତାଙ୍କି ଜାଲି, ଅନ. ଫ.—
ଶାମ ଧରନାର୍ଦ୍ଦା: ଫ୍ରେଚର୍ରେବି ଦାତିର୍ଯ୍ୟବ୍ୟୁଲ ଶା-
ରଗ୍ରେବ୍ୟୁଲସ୍-କୁ ଏବଂ ଦାତାରମଦନ୍ତନ୍ତ, (ଅରା-
ଗିନ ଦାତିର୍ଯ୍ୟବ୍ୟୁଲା) ଏରାମ୍ଭେଦ ପ୍ରମତ୍ତାବର୍ଜିନ୍
ଫାଲିଲି ପ୍ରାୟା“ ତାନକା ଫ୍ରେଚର୍ରେବ୍ୟୁଲାତ
„ଶ୍ରୀରାମାନନ୍ଦ ପିନ୍ଧେବାର୍ଦ୍ଦିଲି“ ଗାମରାଶାର୍ପମାରାମ,
ଶାର୍କ୍ଷେବେଲି ପିନ୍ଧେବାର୍ଦ୍ଦିଲି

ଏହା ତ୍ୟାଗ୍ରେସି ଆଗ୍ରିଦା, କରିବ ବାବଦା
ବାରତ ଧରିଥାନ୍ତରିତ ପଶ୍ଚିମାନଙ୍କଷାତ...
ରାଜସଂଗୀରୁ?.. ରାଜସଂଗୀରୁକ୍ଷେଣିବା ଏହା ସା-
ନ୍ତରୁକ୍ଷେଣିବା ବାବଦିଲି ବାବଦିଲିବା
ତ୍ୟାଗ୍ରେସି...

რდით მეორე საჭირო-ბოროტო საგანს
აქვს დათმობილი აღგილი, ეს არის სამ-
წყაოს ქონებრივი მფლობელობის გა-
უმჯობესობა. ბრძოლა ცხოვრები-
სათვის თანდათან გაზიდის ამ უკა-
ნასკნელს საგანს მოქმედებისას, თან-
დათან უფრო მეტს ყურადღებას მი-
იქცევს. იქაურ სამღვდელოებას კარ-
გად ესმის, კარგად ჰქედავს, რომ
გლეხს სჭირია მიწის გასანოყიერებე-
ლი საშუალება, მუშა საქონელი, სა-
მუშაო იარაღი და სხვა ამგვარი, ყვე-
ლის თაოსნობით. ამის დასამტკიცე-
ბლად მოვიყვან ეხლავ ლურ დიურა-
ნის სიტყვებს.

ლა ეს აუცილებელი საქონიერავა. გლეხი-კი ამას ვერ იძენს ხელმოკლეობის გამო. აი, უმთავრესი წყლული, რომელსაც ზედ მისწრება მალამ უნდა დაედოს არა კერძო პირების წყალობით, არამედ კოოპერატიულ დაწესებულების შემწეობით. ამიტომ სამღვდელოება სარგებლობს თვისის გავლენით სამწყსოზე და აარებებინებს სოფელს, საზოგადოებას ბანკებს ერთის ან მეორე სისტემისას.

„ამგვარ სისტემის საგლებოა კასაზე ბის დაარსება ყველას შეუძლიანო— ამბობს ლუიდიურანი. ამგვარი საჭმის წინ გაძლილას კისრულობენ სხვადა-სხვა კერძო პირნი; უფრო ხშირად-კი გრთვლივეთა მჯდებია ანუ მისიონერი, საზოგადოდ მამა-კაპუ-ცინი. სწორედ სასწაულ მოქმედებად უნდა ჩაითვალონ ეს უკანასკნელნი; რომელ მრევლშიაც წარმოსთვამენ ქადაგებას, იქ უთუოდ არსდება საგ-

ყველაზ — ვინც-კი ადექტებს თვალ-
ყურს ეკროპის ეკონომიურ მდგომა-
რეობის მსვლელობას, კარგად იცის
რამდენად ვრცელდება რაითქმეტინის
სისტემის კასა-ბანკები. ვისი წყა-
ლობით? ვის მეოხებით? უფრო ხში-
რად კათოლიკეთა მღვდელ-მისიონე-
ებიან სოუკეთია, რათ საოგეილობას
უხარის და ურჩევს გულწრფელად
ამგვარ სისტემის კასა-ბანკის დაარ-
სებას საკუთარ საზოგადოებაში. და-
არსების მსურველნი აწერენ ხელს.
ირჩევენ იმწმესვე აღმინისტრატორებს,
მმართველებს და ამ რიგად აარსებენ

შეკვედასაო, გამოსცეს ორი ტომი და შეაყენესო (აქედამვე დაიწყობდით!), რაფ. ერისთავის თხზულებათა ბეჭ-დვაც პირველ ტომზე შეაყენესო. გარდა დავითა შვილის თხზ., არც ერთი შეტრლის თხზულებათა ბეჭდვა არ დაუმთავრებია „ამხანაგობას“, მაშასადამე უადგილოა საყვედური, რომ აკ. წერეთლისა და რაფ. ერითვის თხზულებათა ბეჭდვა შევაყენეთ, აკ. წერეთლის მეორე ტომი გამოიცა 1894 წ. დამლევს, ხოლო რაფ. ერისთავის 1 ტ. 1895 წ. დამლევს. მაშასადამე ამ ორი წლის განმავლობაშიც თურმე უკეთებია საქმე ამხანაგობას ჩვენი მწერალთა თხზულების გამოცემისათვის და თუ მივიღებთ მხედველობაში სხვა გამოცემებს „ამხანაგობისას“, მგონია ვერავინ ვერ დაწომებს იმას უხალისობას. ამას იმიტომ-კი არ ვამბობთ, რომ „ამხანაგობის“ საქმის მწარმო-

ებელთა მხნეობა ვაქოთ და ვადი-
დოთ, ღმერთმა დაგვიფაროს! ჩვენ
ძალიან შორსა გარ თავის ქებაზე და-
ან-კი რისტეის არის საჭირო თავის
ქება? ნათქვამია: ნაქები თავი დამპალ
კიტრად არა ღირსო. თავის ქება
დაგვილოცნია იმათთვის, ვისაც ხე-

ლობად გაუხდია იგი და თითქმის ყოველ კვირა აუწყებს საქართველოს ერს: მე ვარ ქვეყნის მხსნელი, დარაჯო... ჩვენ მხოლოდ იმას ვამბობდით, რომ „ამხანაგობის“ მიერ ბევრი წიგნების გამოუცემლობისა და თხზულებათა გამოცემის დაუმთავრებლობის მიზეზი ხალისის დაკარგვა-კი არ არის, არამედ ის გარემოება, რომ სხვა-და-სხვა მწერალთა ნაწარმოების გამოცემით უფრო განცხოვლდებოდა წიგნებით ვა-

იციალურიად კასსას. ასე და ამგვა-
დ კასსა იწყებს მოქმედებას სო-
ლ-საზოგადოების სასარგებლოდ.

ით, რამდენად დიდი მხიჭველობა
ეს სამღვდელოებას საფრანგეთში
რა კარგად ასრულებენ თავიანთ
ვალეობასა. საუკეთესო ნიშანი
მანურ გრძნობის გაზრდა-განვითა-
ბისა ხომ ის არის, თუ დაჩარულ-
ლატაკებულ მოძმეს დახმარებას,
ლულის შემსუბუქებელს საშუალე-
ს მიაწვდენ.

ასეც უნდა იქცეოდეს კველია ნა-
ვილი მწყემსი სამწყსოისა. მწყემსმა
თვის სამწყსო ქონებრივად ცო-
ათი მაინც არ გაუმჯობესა, ცოტათი
ინც არ ეცადა ამისათვის საჭირო სა-
ულების გამოძებნას, მაშინ თავისს
ნიშნულებას ძლიერ შეზღუდავს. ეხ-
ა, როდესაც ლუკმა პურის საშოვ-
ლად ხალხი ტყაფს იძრობს და მა-

შიმშილით კვდება, დროა სამ-
უდელოებამ, როგორც ხალხში ავ-
ორიტეტის მექონმა გააფართოვოს
იყის სამოქმედო ასპარეზი და ისარ-
ებლოს დრო-გარემოებით რამდენა-
ც ჟესაძლოა. ამას მიხვდა უკვე
იდი ხანია საფრანგეთის სამლენე-
ოება და მართლაც დიდი დახმარება
მომაუჩინა ხალხს ქონებრივის მდგრ
არეობის გასაუმჯობესებლად.

— ♦ ♦ —

ପ୍ରକାଶନ

ოორციელა ეს სურვილი, ვარწმუ-
ებთ ქნ ან. წ.-სას, რომ ამის მიზე-
ები იმდენად საფუძვლიანია, რომ
ანაშაულადაც არ ჩაითვლება ასეთი
აგვიანება სურვილის განხორციე-
რებისა და დარწმუნებულნი გახლა-
ართ არც «ყველა ქართველს შე-
ულებს ჟავსა». ეს-კი უნდა შე-
ნიშნოთ, რომ რუსეთში „ლერ-
ონტოვისა, პუშკინისა და სხვ.“
ხსნულებანი წინადაც ძალიან ბევ-
იო ვრცელდებოდა, თუმცა სამ-
აპეიკიანი სურათებიანი გამოცემანი
აშინ არ იყო. ვრცელდებოდა იმი-
ომ, რომ სასწავლებლებში რუსე-
ოს ლიტერატურის ისტორიის შე-
ასწავლად სირყვა-კაზმულ ლიტერა-
ტურის ნიმუშად იმათი თხზულებანი
ქვთ მიღებული. განათლებული ხა-
ხიც მეტია რუსეთში და წიგნები
ათ შორის ვრცელდება. ჩვენში-კი
არად ორი სასწავლებლია, სადაც

ამწუნაროდ, დიდის შიშით და მო-
იდებით ახსენებენ ხოლმე ჩვენ მწე-
ოალთ. ამით იმის თქმა-კი არ გვინ-
და, რომ წვრილი წიგნაკების გამო-
კემის სარგებლობას უარ-ვყოფდეთ,
რა, ჩვენ მხოლოდ იმს ვიმეორებთ,
რომ ყველა საქმეს შესწავლა უნდა
ერ და მერე იმაზე ლაპარაკი და
ხვისა დარიგიბა.

რუსულად ნათქვამია: „ბოლო სა-
მებს აგვირგვინებსო“; ვერ მოუხდე-
ბა კ ნ ან. წ—ს „მიმოხილვის“ ბო-
ლოს დაწერილს „ამხანაგობის“ შე-
ახებ. აგვირგვინებს·კი არა, ბოლომ
ძოლად დაამახინჯი უმისოდაც უბად-
ებუკი წერილი. აქ კალმისათვის მიუკიდ-
არული თავისუფლება უზრდელობის
პორევში ცურვისა. „ჩვენში·კი, ამ-
ანაგობამ“ შეიყიდა, ანუ ჭკეთუ

ესლა მთელმა ჩვენმა შეცვლილი არ იქნება, ავსტრიისა და უნგრეთს შეა მძიმე კონფლიკტი ჩამოვარდებათ. —

თფიციალურად გამოცხადდა, რომ
აგორუ-კი პარლამენტი შეიკ-
ბება, მაშინვე წარუდგენენ განსა-
ლველად დოკუმენტებს ვენესუელის
მის შესახებ. ეს დოკუმენტები
რ არ შეუკრებით და არ დაუმზა-
ბიათ, მაგრამ პარლამენტის სხდო-
დაწყებამდე მზად იქნებათ.

କେଉଁ ବିନାରାଜନାମାତ୍ର ହେଲା ଏବଂ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ების კნობებიდან, მოლაპარაკება
ტაც მწუხარებას აგრძნობინებს; ამის
მაგივრად დელფალი ჰსურვობს ჩა-
მოვარდნილიყოს სრული თანხმობა
და კეთილდღეობა, რომლითაც ყვე-
ლა ერს შეეძლოს დასტურება.

) ვთქვათ, დაისაკუთრა (ვერ გაგ-
გია რის თქმა ჰსურდა!) ყველა ჩვე-
საუკეთესო მწერლების ნაწარმო-
აები და არც თითონ ავტორების
ფასიანს და არც სხვებს აძლევს
მოცემის ნებას, არ გვინდა ვაკად-
ოთ „ამხანაგობას“ ანდაზა, თო-
მე ენაზე-კი გვაღვია“. ოთო, ამა-
ზე-კი დარწმუნებულნი გახდავართ,
ომ „კვალისა ა.ანამშრომელთა ენა-
უკადრისი ანდაზებიც ბევრია და
ტყვებიც. „კოჯასა შიგან რაცა
ღვას, იგივე წარმოსდინდებაა. დი-
დო ვმაღლობთ ქალბ. ან. წ.—სას,
ომ შეიძრალი მკითხველთა და ჩვე-
ურთა სმენა და უკადრისი არ
აკადრა. ძალიან კარგი და პატიო-
ნი, მაგრამ ერთი ესა ბრძანოს ქ-ნ ან.
—სამ: რა არის ეს „დაისაკუთრა“?
თომ ცუდი საქციელია თხზულე-
თა შესყიდვა გამოსაცემად და «ხა-
ხში გასაღრილობოა?»

მაშ „ამხანაგობას“ რა უნდა ექმნა, უკი უიმისიოდ არ შეიძლებოდა იმ ხსულებათა გამოცემა? რატომ ერთს ცვენს თანამშრომელს წარ უსაყვე- ურეთ, როდესაც იგი არამც თუ მ დაგვთანხმდა იმ პირობებზე, რა არობებითაც გამოიცა თ. ილია ვეკავაძის, ალ. ყაზიბეგის, და სხვა ხსოვნიბაზი. არამიმ ჭინ-თა-ჭინია

დაკლებთ ვერც „ამხანაგობას“ და
ვერც უტრნალ „მოამბეს“, რომელი-
თა საქმე იმდენად მკვიდრად და-
საფუძვლიანად არის მოწყობილი,
რომ სანატრელია ყველა ქართულ
საქმეს ჰქონდეს ასეთი სიმკვიდრე.
ქართველთა ამხანაგობის წარმომადგენელი
ალ. ჯაბადარი.

